

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Urszula Sara Zielińska

DSA-ZASK.050.10.2024.AZ
3317287.13091024.10582678
Warszawa, 21-08-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację pana posła Wojciecha Szaramy w sprawie katastrofy ekologicznej w Kanale Gliwickim - K10INT4146, poniżej przedstawiam odpowiedzi na pytania zawarte w ww. interpelacji.

Ad. 1 Jak konkretne działania podjął rząd, aby ochronić Kanał Gliwicki i ograniczyć jego zasolenie oraz rozkwit złotych alg, a tym samym wyeliminować zagrożenie masowego śnięcia ryb w Kanale Gliwickim?

Uprzejmie informuję, że podejmowane są działania w poniższych obszarach:

W ramach działań interwencyjnych/kryzysowych od początku 2024 r. regularnie odbywają się spotkania Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze (dalej „Międzyresortowy Zespół ds. Odry”)¹. Na spotkaniach Zespół opracowuje rekomendacje w celu ochrony ekosystemu rzeki Odry i monitoruje wdrażanie tych zaleceń przez właściwe instytucje.

Głównym narzędziem do bieżącego monitorowania ryzyka powstania zakwitów „złotej algi” jest monitoring interwencyjny przeprowadzany przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) na podstawie „Procedury monitorowania interwencyjnego *Prymnesium parvum* „złotej algi”. Jest to monitoring specjalnie przekierowany do zagrożenia związanego ze „złotą algą”. Pozwala on śledzić dynamikę wzrostu „złotej algi” na rzece Odrze oraz w już skażonych akwenach i potwierdzić jej obecność w potencjalnych ogniskach jej rozwoju. Głównym rezultatem monitoringu interwencyjnego jest analiza stopnia zagrożenia (stopień ostrzegawczy oraz I, II i III stopień zagrożenia), która jest udostępniona na stronie www.gov.pl/web/odra/analiza-stopnia-zagrozenia. Od początku roku do 15 lipca 2024 r. CLB GIOŚ pobrało około 6,5 tys. próbek wody i wykonało około 88 tys. analiz próbek wody z Odry i jej dopływów, dostarczając informacji o *Prymnesium parvum* w 13 punktach monitoringu interwencyjnego na Odrze i Wiśle. Dodatkowo, w 2024 r. Międzyresortowy Zespół ds. Odry uruchomił monitoring stały w 30 punktach pomiarowych wzdłuż rzeki Odrze. Monitoring 24 godz. na dobę przekazuje informacje dotyczące przewodności wody,

¹ Na podstawie Zarządzenia nr 256 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 lipca 2023 r. w sprawie Międzyresortowego Zespołu ds. Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze (M.P. 2023, poz. 696).

odczynu pH, temperatury i poziomu tlenu rozpuszczonego. Bieżące dane można śledzić na stronie: <https://www.gov.pl/web/odra/dane-monitoringu-automatycznego-odry-dostepne-online>

W odniesieniu do środków systemowych, uprzejmie informuje, że takie rozwiązania są w chwili obecnej opracowywane w ramach Międzyresortowego Zespołu ds. Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze. Analiza ta obejmuje m.in. działania zmierzające do obniżenia zasolenia wód rzeki Odry, w tym odsalanie wód kopalnianych przez zakłady wydobywcze oraz zwiększanie możliwości retencyjnych przez zakłady wydobywcze. W tym kontekście, w dniach 24 maja, 24 czerwca i 22 lipca br. odbyły się spotkania Kierownictwa MKiŚ z Zarządami KGHM S.A., JSW S.A. i SRK S.A. oraz PGG S.A., podczas których przedyskutowano możliwe rozwiązania służące ograniczeniu presji zakładów na rzekę Odrę. We wrześniu br. zostanie opracowany przez Ministerstwo Aktywów Państwowych wstępny plan inwestycyjny dla sektora górniczego mający na celu zmniejszenie zasolenia wód Odry.

W wyniku decyzji Międzyresortowego Zespołu ds. Odry, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB) opracował dynamiczny model hydrologiczny. Model ten umożliwi prognozowanie sytuacji hydrologicznej na Odrze, oraz poziomu zasolenia wody. Wyniki modelu są udostępnione na bieżąco w serwisie hydrologicznym hydro.imgw.pl. Model jest przede wszystkim przeznaczony dla zakładów odprowadzających ścieki o zwiększonym zasoleniu, mając na celu zapobieganie kumulacji zanieczyszczeń w wodach rzeki Odry. Informacje są wykorzystywane m.in. przez spotykający się przynajmniej raz w tygodniu Zespół ekspercki ds. rzutów, który reguluje poziomy rzutów zasolonych wód dołowych z zakładów górniczych.

Dialog ze stroną społeczną stanowi kolejny obszar działań MKiŚ, polega m.in. na zapewnieniu pełnej transparentności oraz udziału w działaniach na rzecz Odry zainteresowanym stronom. W tym celu w dniu 28 marca 2024 r. odbyło się posiedzenie Międzyresortowego Zespołu ds. Odry, na które zostali zaproszeni przedstawiciele Polskiego Związku Wędkarskiego i organizacji pozarządowych. Ponadto w dniu 29 maja br. odbyła się inauguracja prac Grupy Roboczej z partnerami społecznymi, która stanowi platformę dialogu pomiędzy głównymi interesariuszami w kontekście bezpieczeństwa ekologicznego Odry. Spotkania te odbywają się w trybie comiesięcznym. Efekty prac Grupy stanowią merytoryczne wsparcie działań Międzyresortowego zespołu ds. Odry.

W odniesieniu do działań naukowych, Instytut Ochrony Środowiska-Państwowy Instytut Badawczy (IOŚ-PIB) opracował szereg ekspertyz, raportów oraz zorganizował serię konferencji naukowych. Ich celem było włączenie w działania na rzecz Odry naukowców i ekspertów, a także wymiana wiedzy, doświadczeń i spostrzeżeń, które posłużyły jako wsparcie działań nakierowanych na skuteczną ochronę ekosystemu rzeki. Pod nadzorem IOŚ-PIB, funkcjonuje specjalny Zespół ekspercki ds. bieżącej sytuacji na Odrze. W jego skład wchodzi specjalności ze świata nauki oraz eksperci administracji. Spotkania Zespołu odbywają się cyklicznie raz w tygodniu, a jego celem jest bieżąca analiza sytuacji na rzece Odrze oraz przygotowywanie zaleceń i rekomendacji dla Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Ponadto, od 13 sierpnia br., prowadzony jest przez IOŚ-PIB oraz GDOŚ eksperyment badawczy w wodach na styku Kanału Gliwickiego i rzeki Kłodnicy. Eksperyment polega na dozowaniu nadtlenu wodoru (H₂O₂) do wód rzeki Kłodnica za małą elektrownią wodną

Pławniowice. Jego celem jest wykazanie, czy środek ten skutecznie wpłynie na ograniczenie liczebności „złotej algi” w sytuacji jej dynamicznego zakwit.

Ad. 2 Czy kierowane przez Panią ministerstwo posiada wiedzę na temat przyczyn śnięcia ryb w Kanale Gliwickim?

Źródłowe przyczyny obecnie występujących śnięć ryb można przypisać ogólnemu stanowi ekologicznemu rzeki Kłodnicy oraz Kanału Gliwickiego. Ocena stanu tych wód, przeprowadzona w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, wskazuje na wielokrotne przekroczenie wartości progowej dla parametru opisującego poziom zasolenia wód (przewodność w 20 °C) w efekcie działalności zakładów górniczych, jak również na szeroki dostęp biogenów spływających z pól uprawnych oraz z procesów hodowli zwierząt. Dodatkowo, modyfikacje hydromorfologiczne, które prowadzą do stagnacji wody, w połączeniu z wyżej wymienionymi parametrami fizykochemicznymi, tworzą warunki sprzyjające powstawaniu zakwitów fitoplanktonowych, w tym szczególnie z uwagi na podwyższone zasolenie, zakwitów *Prymnesium parvum*.

Jeśli chodzi o przyczyny bezpośrednie masowego śnięcia ryb, które odnotowano od początku sierpnia bieżącego roku w sekcji IV Kanału Gliwickiego oraz na jeziorze Dzierżno Duże, cechy fizjologiczne ryb oraz badania przeprowadzone przez Zakład Ichtiopatologii i Ochrony Zdrowia Ryb IRŚ-PIB w Żabieńcu wskazują na efekt działania toksyn wyprodukowanych przez *Prymnesium parvum*. Tę tezę potwierdza również obserwowana liczebność „złotej algi” w Jeziorze Dzierżno Duże i w sekcji IV Kanału Gliwickiego, gdzie przekroczony został próg II stopnia zagrożenia.

Ad. 3 Dlaczego nie są publikowane na bieżąco wyniki badań śniętych ryb, które podawałyby przyczynę ich śmierci?

Uprzejmie informuję, że informacje o śnięciach ryb i ich przyczynach są przekazywane w aktualnościach na stronie gov.pl/web/odra oraz na stronie RZGW w Gliwicach PGW Wody Polskie, w zakładce „Efekty obserwacji sytuacji na rzece Odrze”. Ponadto MKiŚ przekazuje aktualne informacje do mediów. Należy również zaznaczyć, że obecnie funkcjonuje w MKiŚ w fazie testowej baza danych, która agreguje dane dotyczące śniętych ryb. Zakres danych zawartych w bazie obejmuje:

- datę śnięcia;
- miejsce wraz z dokładną lokalizacją śnięcia;
- szacunkową masę ryb (w tym, ilość sztuk oraz rozmiar śniętych ryb);
- dodatkowe uwagi dotyczące np. gatunku bądź stanu śniętych ryb;
- instytucje przekazujące dane nt. śniętych ryb.

Ad. 4 Z informacji przekazanych przez GIOŚ badania prymnezyny są wykonywane w ramach prac zespołu zarządzania kryzysowego w MKiŚ. Dlaczego zatem nie są publikowania na bieżąco wyniki stężenia prymnezyny w próbkach wody pobieranych z miejsc śnięcia ryb? Czy takie badania wskazują na obecność prymnezyny w Kanale Gliwickim?

Poziom stężenia prymnezyny w przypadku wystąpienia śnięcia ryb jest badany w danym akwenie – co jest zgodne z „Procedurą zarządzania kryzysowego związanego z powstaniem zakwitów "złotej algi" - schematy postępowania”. Parametr dot. obecności prymnezyny nie jest obecnie normowany i wymaga interpretacji, dlatego wyniki nie są systematycznie

publikowane, tak jak to ma miejsce w przypadku liczebności „złotej algi” lub parametrów fizykochemicznych wody (monitoring GIOŚ).

Ad. 5 Kiedy zostanie opracowany i wdrożony komplementarny planu zarządzania kryzysowego, obejmujący wszystkie szczeble samorządu, organy administracji rządowej oraz wszystkie instytucje, w kompetencjach których znalazło się w jakimkolwiek zakresie zarządzanie wodą?

Uprzejmie informuję, że w MKiŚ opracowany został dokument pn.: „Procedura zarządzania kryzysowego związanego z powstaniem zakwitów "złotej algi" - schematy postępowania”. Dokument ten powstał na podstawie doświadczeń z lat 2022-2024. Zawiera on schemat postępowania w odniesieniu do określonych wariantów rozwoju sytuacji kryzysowej związanej z zakwitami złotej algi. Wskazuje działania niezbędne do podjęcia, instytucje odpowiedzialne i podstawę prawną tych działań. Dokument po konsultacjach został w sierpniu br. przekazany Międzyresortowemu Zespołowi ds. Odry oraz odrzańskim Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Z wyrazami szacunku

Urszula Zielińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM